

Nýggjur ráðharri — nýggjur politikkur

INDIA VENDIR ÁHUGA SÍNUM MÓTI NÆSTU GRANN-UNUM, TÁ TEIR LEIÐANDI META VIÐURSKIFTINI VIÐ VESTURHEIMIN OG SOVJETBÓLKIN AT VERA Í LAGI

India hevur fingið nýggjan uttanríkisráðharra og nýggjan uttanríkispolitik. Tá Shastri setti Sardar Swarn Singh til uttanríkisráðharrar, var tað fyrri fyrstu ferð í 17 ár, at landið fekk ein ráðharra, sum bara skal taka sær av uttanríkisráðgjöllum.

Tey 17 árin, Nehru sat sum forsætisráðharri, var hann eisini uttanríkisráðharri.

Shastri vil brúka meira av tíð síni til innanríkisráðgjöf, og lat tí uttanríkisráðharrastarv til ein »ferman« samráðingarmann, ein meistari í at leiða til semju, og ein mann sum er gítin fyrri sínar eiginleikar sum gentlemaður og fyrri sitt samráðingarsnildi.

SWARN SINGH RÁÐHARRI SÍÐAN 1952

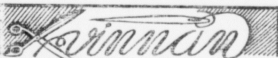
Hin 57 ára gamli ráðharri Swarn Singh hevur verið ráðharri hjá Nehru heilt síðan 1952 — við ymskum málakjómum, sum aloftast vóru eyðkend vandamikil bæði í innan- og uttanríkispolitik. Hann kláraði tað altíð væl. Hann hevur arbeitt við lið Shastri og er í miðjunni í tí stóra Kongressflokkinum. Hann er kendur fyrri at vera moderat, frisinnaður og eigur vinir í øllum bólkum í flokkinum. Eisini andsteð- an er væl nóg við hann sum uttanríkisráðharra.

VESTANVELDINI OG SOVJET IKKI SO FRAMMALAGA

Swarn Singh hevur longu boða frá nýskapan í indiskum uttanríkispolitik. Hann talar um tilkain politikk og í trimum stigum.

Fyrst og fremst vil hann festa vinarbóndini við næstu grannarnar, Ceylon, Burma, Nepal og Afghanistan eins og »normalisera« viðurskiptini við Pakistan. Hesi lond eru øll í lotuni fyrri sterkari kinesiskari propagandu, upplæggjngum og diplomatiskum útspølum, og veruliga hevur tað eydnast Kína at skúva India burtur frá hesum londum — serliga Pakistan og Burma.

Kína hevur ókt um virksemi sítt á hesum økinum, síðan Nehru doyði, og eitt hitt fyrsta nýggi uttanríkisráðharrin gjørdi var at vitja Afghanistan, Burma, Nepal og Ceylon fyrri at knýta nýggi vinarbónd. Hesar vitjanir hava ikki verið úrslitaleysar.

KVINNUR OFTARI FYRI ØHAPPI ENN MENN

Tað henda tveir ferðir so nógvur vanlukkurn millum kvinnur sum menn. Danir hava nýliga gjørt eina kanning, ið váttað heita; men annars skulu vit vísa á eina meira fullgiggaða kanning, sum gjørd er í Kaliforniu, sum byggir á 3000 arbeiðsgevarafraðgerðingarnar umfatandi 1 milljón skrivstovufólk. Bara vanlukkurn, ið gjørdur, at viðkomandi vóru burtur frá arbeiði meira enn 1 dag, eru tiknar við. Hesar kanningar vísu; at

1. vanlukkurnar kostaðu kalifornisku arbeiðsgevarum 4 milj. dollars um árið í beinleiðis útreiðslum.
2. 26 pst. av vanlukkunum kravdu mannali.
3. tað vóru 4 vanlukur fyrri hvørjar 1000 kvinnur, men bara 2 fyrri hvørjar 1000 menn.
4. 80 pst. av vanlukkunum raktu kvinnur, hóast bara 66 pst. av skrivstovufólkunum vóru kvinnur.
5. nærum helmingurin av vanlukkunum stóðst av fólk dattu ella s. s. v. á, hóast sama talið fyrri aðrar arbeiðarar — í iðnaðinum — bara er 21 pst.

SUDUR- OG VESTURASIA INDONESIA OG AFRIKA

Annað lið í nýggja uttanríkispolitikinum er Indonesia, londini í Sudur- og Vesturafriku og nýggju londini í Afriku. Við undantak av Indonesiu hevur India seinasta hálf-annað árið knýtt rættuliga sterk vinarbónd við øll hesi lond. Hvát viðv. Indonesiu er tað hent, at Sukarno gjørdist »rættuliga« firtin, tá í India ikki vildi styðja hann í sínum »kínus-Malaysia-politik« og hevur lindi til at styðja kinesarar í sínum »gongupolitik« mótevnis India.

Í triðja lagi er tað londini í Sudur-ameriku og Japan, sum hann roynir at vinna sær sum vinir.

Øll londini í Vesturheiminum, Sovjet og eystanbólkurin koma síðst á arbeiðsskránni, tí her meinar India at vinarbóndini eru nóg sterk og væl tryggjað.

Skiparin ...

(Framhald frá 1. síðu).

fjórð og var tí ikki annað at gera enn at halda suðureftir, og lá »Skarvasteinur« uttanfyrri Tvoróyrir til eystfallið linkaði og tá bar til.

MISTI BÅÐAR BÁTARNAR

So ringt var veðrið á fjórðinum, at »Skarvasteinur« misti báðar bátarnar. Norski báturin »Juvele« var tá farin at leita eftir »Skarvastein« og kom tá móti teimum og fylgdist við teimum inn eftir fjórðinum.

Kl. var 11 á kvøldið tá »Skarvasteinur« legði at bryggja á Tvoróyrir.

44 MENN Á ØYNNI

Tað fóru 44 menn upp á Litlu Dimun, og bert 7 komu aftur í bátarnar. Hinir 37 vóru eftir og máttu verða har alla náttina.

Tað er eitt helli á øynni, sum bert rómur einum 13 monnum.

Í hesum helli er kavyss, kol, olía og eldfur. Eisini er grýta at koka í, og hellið sum var eitt hvølv av nátturuni, er laðað upp við mörsteini frammanfyrri og eisini er gjørd kamin, soleiðis at væl ber til at hava eld. Hellið er sunnantil á øynni.

BER 270 SEYÐIR

Litlu Dimun ber 270 seyðir og roknað varð við, at 180 skuldi skurð úrin verða.

Tað er hent einaferð fyrr, at menn ikki eru doppern av aftur Litlu Dimun, um 1860 á sumri, tá óðvur kom á og bátarnir máttu drøyst upp. Tá ferðina vóru menn eisini eina nátt á øynni.

»VEDDEREN« TIL HJALPAR

Í lýsingini hómogunin var »Vædderen« sunnantil á øynni men einki var at gera, men tá teir fóru eystantil undir oyanna, eydnaðst teimum undir vandafullum umstøðum at skjóta lina, soleiðis at teir kundu skjóta presending, breið konservs og brennivín uppá oyanna.

SAMHUGURIN FYRI INDIU VAKSIN

Stóða India og grundleggjandi politikkur landsins, hevur stóðugt vundið sterkari viðhald frá teimum stóru heimstjóðunum. Amerikanski varaforsætalevnið Hubert Humphrey segði nýliga í amerikanskum fjarsýni:

»Einasta móttýst móti Kína er ein maktfylking, har India eru høvudsleikarar. Kaga vit móti Ásiu, mugu vit altíð minnast til týðningin, India hevur, hvat vit vanta av India, og hvat India er fært fyrri at avrika. Vit mugu halda fram við og okja okkara stuðul til India.«

Tá ið indiski forsetin nýliga var í Sovjet, segði russiski forsetin Anastas Mikojan:

»Vit eru til reiðar at gera alt, vit eru forir fyrri at styðja India økonomiskt.«

Sovjetiski stuðulin til hin økonomiska vøxturin hjá India og tess sola av vápnum til India er longu rættuliga stórur og í vøkstri.

SAMBANDIÐ VIÐ AFRIKU OG LATINAMERIKU

Swarn Singh hevur alstóran áhuga fyrri góðari samvinnu við londini í Afriku og Latinameriku og er til reiðar at styðja tey bæði mentunarlaga og fíggarliga. Virki India verður at taka til í komandi árum á uttanríkispolitiska økinum. Her verður talan um nýskapanir, men innanfyrri tað mark, sum Nehru setti sum høvudsátt fyrri indiskum uttanríkispolitikki.

Likindini vóru tá so ring, at einki meira var at gera.

»BORDANES« VIÐ HVALBING-UM UMBORÐ BIARGAÐI ØLL-UM UMBORÐ

Um middagsleiðið hósdagin fór so norsk fiskibáturin »Bordanese« við hvalbuingum umborð út undir Litlu Dimun.

Tá »Bordanese« kom út undir oyanna var kyrt sunnantil undir oyinni og tað vildi so væl til, at teir fingur allar 37 menninar í øllum góðum umborð.

Tað visti seg, tá »Bordanese« kom út varð so mikið kyrt, at teir beinavegin flotaðu bjarggarbátin út, samstundis sum lina varð tveitt í land.

Tað var so farið undir at fóra fólkid umborð, ikki gjørdist neyðugt at sjóða menninar umborð meðan »Bordanese« lá heilt inni við klettin.

Tað varði bert um hálvan tíma at fæa allar umborð.

Hetta má sigast at vera eitt roynsi av fremmandum manni, at fara so nær landið og stýra so væl skipinum í brimi.

SEYÐURIN VAR NIÐUR-BUNDIN

Allur seyðurin var niðurbundin, men seinni loystu menn hann upp, men hann varð tó ikki slepptur leysur, men innstikaður.

So skjótt sum víðar verður farið út aftur, so seyðurin ikki fer fyrri skeyti. Teir hava fyrr í vikuni verið á øynni, men tá gjørdist eisini vána veður, so neyðugt var at sleppa seyðinum aftur.

FLETTU TVEIR SEYÐIR

Tað var góður hjúr á monnum, hóast teir máttu gista á Litlu Dimun eina kalda nátt. Teir flettur tveir seyðir og kóðu kútið.

Olympiadan

Framhald frá 1. síðu.

sum vantað væl hjá Norðanlondunum, Danmark fekk eina gull- og eina bronsmedalju og Svjar fingi eina silvur. Tó gekk tað ikki so gott hjá Norðmonnum sum teir høvdu vantað.

Úrslitini í siglingini vórðu hesi:

DRAGE

1. Danmark (Ole Berntzen)
2. Týskland
3. USA
4. Ongland
5. Noreg

FLYING DUTCMANN

1. New Zealand
2. Ongland
3. USA
4. Danmark
5. Noreg

5,5 MTR.

1. Australia
2. USA
3. Svøríki
4. Finland
12. Danmark

FINJOLLA

1. Týskland
2. USA
3. Danmark (Henning Wind)
4. Noreg

STAR BÁTAR

1. Bahama
2. USA
3. Svøríki
4. Finland

KANO OG KAJAKK

Í 1000 metra einstakliga kajakk, høvdu Danir vantað sær eina medalju — Erik Hansen frá Holsterbro, men tverri gekk ikki sum vantað, men tað gleðliga hendi tó, at gullið fór til eitt av Norðan-

londunum nevnliga Svøríki, og var tað tann 20 ára gamli Rolf Pettersen, i heilt óvantað fór við gullinum Nr. 2 varð ein av favorittunum frá Rumenien, Ungarn varð nr. 3. Erik Hansen var so langt afturi sum nr. 7.

Harafturimóti fekk Danmark heilt óvantað bronsu í 2.mannskajak 1000 mtr. við Sjedelius og Uterberg. Nr. 2 varð Holland, nr. 3 Týskland.

Í 4 mannskajak vann U.S.S.R., nr. 2 Týskland og nr. 3 Rumenien. Í 2-mannskajak kvinnur. Týskland nr. 1 og Rumenien nr. 2. Danmark varð nr. 5.

Í landavegskýking (einstaklinga) kláraðu Norðanlond seg heilt væl, og vóru tað Danir og Svjar ein legði merki til, t. d. fekk Danin Kjeld Rodian silvur, aftaná Marid Chanin, Italia, ið fekk gull. Munurin á hesum var ógvuliga lítill, bronsa fór til Frakland, Sværni og broðurnir Gosta og Erik Pettersen vórðu nr. 7 og 11. Danarnir Ole Højland 15 og Flemming Glerup nr. 21.

Í tøndemskýking vann Italia, nr. 2 Týskland, Danmark varð nr. 5.

FÓTBÓLTUR

Í fótballi vann Ungarn á Tjeckoslovakia við 2—1 í einum hart og velleiktum dysti. Ungarn fórdi 2—0 tá 10 min. vóru eftir av dystinum.

Týskland vann bronsu, við at vinna 3—1 á Sameinda Arabiska Tjóðveldinum.

Í dystinum um 5 plássid vann Rumenia á Jugoslavia (gull í Rom í 1960).

Olympus.

ORÐ OG STAVSETING

Í Fjórðunda nr. 73, 14/10 -64 stendur í eini yvirskrift orðið »ótangiare«? Av spursmálsteknum bitur ein merki í orð og stavseting. Ja, eisini annað fær ein at hugsa tann vegin. Nóg av Fjórðunda leygdagin er út av lagi og óvanliga smábarnsligt, stavseting og øðrum viðv., við ørgrynni av klovnun hjá- og smáorðum, umframt prentvillur og óskiljandi setningar.

Teir báðir, »Fiskimaður« og »Útróðramaður á Tvoróyrir«, sum eru so loyprisandi, hóast báðir útihtýstir í lønsamfelig okkara, eru eisini løgnir, um ikki skriviningin ell er uppá kvamsvis bara.

Men tað var orðið »ótangie«. Stavningin er ætlandi í lagi. Orðabókin hevur somu stavseting. Men í Norðoyum verður úttalað »ótingi«, og tað verður sagt »ótengaligur, ótengalig«. Hvørjum kemur tá orðið av, tí vit vita einki um, ella minnst nakað til konventionelt orða-smíði ella import av fremmandorðum hjá teim gomlu. Alt sýnist grøvið burturri til, sum var frammanundan, og skilt við tað.

Tangi likist orðunum »tang = tarie og »tangi = landodder ella annar oddur, nakað sum er tengt út. Men »Tengie«, »ótengalig« minnur eitt sindur um íslendskt »óthægur, óthekkure, og sigur nakað tað sama.

Minnur eisini nakað um »stekkur, tekkilig« og danskt »at té sig = tiggja sær«, men tiggja ljóðar ikki vakurt. Orð sum »ótiggi«, danskt »uyske« eru valla nevnilig. »Ótangi« er heldur ógvusligt eisini, men »ótengalig« verður ikki roknað so ringt, ikki stórt verri enn óskikkiligt. — Hevði navnordid ikki sýnt seg betri, um tað varð stavað við »æ«, sum »ótengie«?

Tað er eisini tað, at orðið »tangi« nú oftast verður nýtt í modernum týðningi. »Tangi = tanke. Ein ótangi, vatn-tangi o. t. Ovurstór ílet verða nevnd tangar. »Ótangi« kemur tá eisini at ljóða sum nakað ovurhonds.

»Heimimaðurir?« Ror hann heimi við land, á heimaru leiðum kanska? Hvussu við navnordinum »heimie« í fallbending, tá ið leiðin »heim — heimie« soleiðis verður tengd uppi orð? — Tó tað man Fjórðundi við sínum klovnungum ella leggja í. Tann, sum ikki skilur millum orðaflokkar, ella ger mun á t. d. at vera uppi í ella heimi í einum býlingi, og at vera uppi í ella heima í einumhvørum, — (asi ella vasi) — hann ger nevnan heldur mun á at vera heimi í bygd ella býlingi, og at vera heima, bústendi ell, við hús harheimi, í somu bygd ella býlingi.

Lesari.

Risastór uppsparing

Innføkan hjá Vesturtýskurum hækkandi við 9,5 pst. fyrra hálvár í ár. Uppsparingin stórr enn á nokrum sínni áður.

Tjóðarbanks Vesturtýskland sigur frá, at inntøkur hjá Vesturtýskurum hækkandi við 9,5 pst. fyrra hálvár 1964, mest orsakað av yvir-tjóðararbeiði og vanligari lønarhækk- ing.

Í hesum tíðarskeiði er útgoldið

122.000 milljónir D-mark í lønum. Tá skatturin ikki er hækkandi, er veruliga talan um 11 pst. lønarhækk- pst. í mun til seinasta ár.

Av hesum eru bara 8 pst. brúkt, men uppsparingin er hækkandi við 22

FÆRÖSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRÖSKI PRODUKT

FINT PRODUKT